

SANTA LIEPIŅA

Latvijas Universitāte
santaliepina1992@gmail.com

Darbības vārdu rekciju atšķirības igauņu un latviešu valodā

Darba mērķis ir parādīt darbības vārdu rekciju atšķirības igauņu un latviešu valodā, kā arī paskaidrot, kāpēc šīs atšķirības eksistē.

Darbības vārda rekcija ir gramatisks pārvaldījums, kurā darbības vārda leksiskā un gramatiskā nozīme nosaka kādā formā lietojams vārds, ar ko to saista vārdu savienojumā.

Empīriskā pētījuma pirmajā daļā tiek izmantota Raili Pooli (*Raili Pooli*) grāmata "Igauņu valodas darbības vārdu rekcijas" (*Eesti keele verbirektsioone*) (1999), kurā ir atspoguļotas 563 igauņu valodas darbības vārdu rekcijas no kurām 64 latviešu valodā ir atšķirīgas.

Lai gūtu priekšstatu par darbības vārdu rekciju atšķirībām igauņu un latviešu valodā, empīriskā pētījuma otrajā daļā tiek analizēti Latvijas Universitātes Somugru bakalaura studiju programmas 2.–4. kursa studentu rakstu darbi igauņu valodā, kuros tiek meklētas pareizi un nepareizi lietotās igauņu valodas darbības vārdu rekcijas.

Studentu darbos visbiežāk pareizi tiek lietotas rekcijas igauņu valodas darbības vārdiem: 'elama' (*dzīvot*), 'saama' (*dabūt; saņemt; kļūt*), 'kirjutama' (*rakstīt*), 'meeldima' (*patikt*), 'teadma' (*zināt*) un 'töötama' (*strādāt*).

Studentu darbos 9 darbības vārdu rekcijās ir radusies kļūda, tāpēc ka šīs rekcijas atšķiras latviešu valodā. Tie ir: 'küsima' (*jautāt*), 'rääkima' (*runāt*), 'kurtma' (*sūdzēties*), 'jääma' (*palikt*), 'minema' (*iet*), 'kuuluma' (*piederēt*), 'aru saama' (*saprast*), 'jätma' (*atstāt*) un 'tundma' (*pazīt*).

Daudzās igauņu valodas darbības vārdu rekcijās studenti ir pieļāvuši gramatikas un neuzmanības kļūdas, kas skaidrojamas ar to, ka studenti vēl nav pietiekami labi apguvuši igauņu valodas gramatiku.

Studentu darbos ir konstatēti arī somu valodas vārdi, jo studenti šajā studiju programmā paralēli studē gan igauņu, gan somu valodu.

Galvenokārt studentu darbos igauņu valodas darbības vārdu rekcijas ir lietotas pareizi.